

Školní vzdělávací program

UMĚNÍ A KULTURA

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Umění a kultura umožňuje žákům jiné než pouze racionální poznávání světa a odráží nezastupitelnou součást lidské existence – umění a kulturu. Kulturu, jako procesy i výsledky duchovní činnosti, umožňující chápat kontinuitu proměn historické zkušenosti, v níž dochází k socializaci jedince a jeho projekci do společenské existence, i jako neoddelitelnou součást každodenního života (kultura chování, oblékání, cestování, práce). Umění, jako proces specifického poznání a dorozumívání, v němž vznikají informace o vnějším a vnitřním světě a jeho vzájemné provázanosti, které nelze formulovat a sdělovat jinými než uměleckými prostředky.

Vzdělávání v této oblasti přináší umělecké osvojování světa, tj. osvojování s estetickým účinkem. V procesu uměleckého osvojování světa dochází k rozvíjení specifického citění, tvořivosti, vnímavosti jedince k uměleckému dílu a jeho prostřednictvím k sobě samému i k okolnímu světu. Součástí tohoto procesu je hledání a nalézání vazeb mezi druhy umění na základě společných témat, schopnosti vcítit se do kulturních potřeb ostatních lidí a jimi vytvořených hodnot a přistupovat k nim s vědomím osobní účasti. V tvořivých činnostech jsou rozvíjeny schopnosti nonverbálního vyjadřování prostřednictvím tónu a zvuku, linie, bodu, tvaru, barvy, gesta, mimiky atp.

V etapě základního vzdělávání je oblast Umění a kultura zastoupena vzdělávacími obory Hudební výchova a Výtvarná výchova. Na 1. stupni základního vzdělávání se žáci seznamují prostřednictvím činností s výrazovými prostředky a s jazykem hudebního a výtvarného umění, ale také umění dramatického a literárního. S nimi se učí tvořivě pracovat, užívat je jako prostředků pro sebevyjádření. Poznávají zákonitosti tvorby, seznamují se s vybranými uměleckými díly, učí se je vzhledem ke svým zkušenostem chápat a výpovědi sdělované uměleckým dílem rozpoznávat a interpretovat.

Hudební výchova vede žáka prostřednictvím *vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechových činností* k porozumění hudebnímu umění, k aktivnímu vnímání hudby a zpěvu a jejich využívání jako svébytného prostředku komunikace. V etapě základního vzdělávání se tyto hudební činnosti stávají v rovině produkce, recepce a reflexe *obsahovými doménami* hudební výchovy.

Hudební činnosti jako činnosti vzájemně se propojující, ovlivňující a doplňující rozvíjejí ve svém komplexu celkovou osobnost žáka, především však vedou k rozvoji jeho hudebnosti – jeho hudebních schopností, jež se následně projevují individuálními hudebními dovednostmi – sluchovými, rytmickými, pěveckými, intonačními, instrumentálními, hudebně pohybovými, hudebně tvořivými a poslechovými.

Prostřednictvím těchto činností žák může uplatnit svůj individuální hlasový potenciál při sólovém, skupinovém i sborovém zpěvu, své individuální instrumentální dovednosti při souborové hře a doprovodu zpěvního projevu, své pohybové dovednosti při tanci a pohybovém doprovodu hudby a v neposlední řadě je mu dána příležitost „interpretovat“ hudbu podle svého individuálního zájmu a zaměření.

Obsahem *Vokálních činností* je práce s hlasem, při níž dochází ke kultivaci pěveckého i mluvního projevu v souvislosti s uplatňováním a posilováním správných pěveckých návyků.

Obsahem *Instrumentálních činností* je hra na hudební nástroje a jejich využití při hudební reprodukci i produkci.

Obsahem *Hudebně pohybových činností* je ztvárňování hudby a reagování na ni pomocí pohybu, tance a gest.

Obsahem *Poslechových činností* je aktivní vnímání (percepce) znějící hudby, při níž žák poznává hudbu ve všech jejích žánrových, stylových i funkčních podobách, učí se hudbu analyzovat a interpretovat.

Výtvarná výchova pracuje s vizuálně obraznými znakovými systémy, které jsou nezastupitelným nástrojem poznávání a prožívání lidské existence. Tvořivý přístup k práci s nimi při tvorbě, vnímání a interpretaci vychází zejména z porovnávání dosavadní a aktuální zkušenosti žáka a umožňuje mu uplatňovat osobně jedinečné pocity a prožitky.

Výtvarná výchova přistupuje k vizuálně obraznému vyjádření (a to jak samostatně vytvořenému, tak přejetému) nikoliv jako k pouhému přenosu reality, ale jako k prostředku, který se podílí na způsobu jejího přijímání a zapojování do procesu komunikace.

V etapě základního vzdělávání je výtvarná výchova postavena na tvůrčích činnostech – tvorbě, vnímání a interpretaci. Tyto činnosti umožňují rozvíjet a uplatnit vlastní vnímání, cítění, myšlení, prožívání, představivost, fantazii, intuici a invenci. K jejich realizaci nabízí výtvarná výchova vizuálně obrazné prostředky (dále jen prostředky) nejen tradiční a ověřené, ale i nově vznikající v současném výtvarném umění a v obrazových médiích. Tvůrčími činnostmi (rozvíjením smyslové citlivosti, uplatňováním subjektivity a ověřováním komunikačních účinků) založenými na experimentování je žák veden k odvaze a chuti uplatnit osobně jedinečné pocity a prožitky a zapojit se na své odpovídající úrovni do procesu tvorby a komunikace.

Obsahem Rozvíjení smyslové citlivosti jsou činnosti, které umožňují žákovi rozvíjet schopnost rozeznávat podíl jednotlivých smyslů na vnímání reality a uvědomovat si vliv této zkušenosti na výběr a uplatnění vhodných prostředků pro její vyjádření.

Obsahem Uplatňování subjektivity jsou činnosti, které vedou žáka k uvědomování si a uplatňování vlastních zkušeností při tvorbě, vnímání a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření.

Obsahem Ověřování komunikačních účinků jsou činnosti, které umožňují žákovi utváření obsahu vizuálně obrazných vyjádření v procesu komunikace a hledání nových i neobvyklých možností pro uplatnění výsledků vlastní tvorby, děl výtvarného umění i děl dalších obrazových médií.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace
- chápání umění a kultury v jejich vzájemné provázanosti jako neoddelitelné součásti lidské existence; k učení se prostřednictvím vlastní tvorby opírající se o subjektivně jedinečné vnímání, cítění, prožívání a představy; k rozvíjení tvůrčího potenciálu, kultivování projevů a potřeb a k utváření hierarchie hodnot
- spoluvytváření vstřícné a podnětné atmosféry pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech, k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti i kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností
- uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince; k tvořivému přístupu ke světu, k možnosti aktivního překonávání životních stereotypů a k obohacování emocionálního života
- zaujímání osobní účasti v procesu tvorby a k chápání procesu tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům v mnohotvárném světě

Vzdělávací oblast: **Umění a kultura**
Vyučovací předmět: **Hudební výchova**

Charakteristika vyučovacího předmětu – 1. stupeň

Vyučovací předmět *Hudební výchova* vychází ze vzdělávací oblasti RVP ZV *Umění a kultura*. Dává žákům příležitost, aby projevovali a uspokojovali svou přirozenou potřebu setkávání s hudbou. Tuto potřebu předmět podněcuje, rozvíjí a kultivuje. Hudební výchova by měla být předmětem uvolnění, radosti, citového prožitku, seberealizace, zábavy, týmové práce, při které se žáci budou učit rozpoznávat krásu umění, ctít schopnosti a výkony druhých lidí, vystupovat před spolužáky i dospělými, organizovat společenské akce, rozvíjet svou fantazii a tvůrčí schopnosti. Vyučovací předmět Hudební výchova usiluje o to, aby se z žáků stali budoucí návštěvníci koncertních sálů a divadelních sálů, aby poznali souvislosti všech druhů umění a aby vhodně využívali celý komplex hudebních činností v různých oblastech svého života a obohatili tak své estetické vnímání a prožívání světa.

Hudební výchova vede žáka prostřednictvím *vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechových činností* k porozumění hudebnímu umění a aktivnímu vnímání hudby a zpěvu a jejich využívání jako svébytného prostředku komunikace.

Hudební činnosti jako činnosti vzájemně se propojující a doplňující rozvíjejí ve svém komplexu celkovou osobnost žáka, především však vedou k rozvoji jeho hudebnosti – jeho hud. schopností, jež se následně projevují individuálními hud. dovednostmi - sluchovými, rytmickými, pěveckými, intonačními, instrumentálními, hud. pohybovými, hud. tvořivými a poslechovými.

-Obsahem Vokálních činností je práce s hlasem, při níž dochází ke kultivaci pěveckého i mluvního projevu v souvislosti s uplatňováním a posilováním správných pěveckých návyků.

-Obsahem Instrumentálních činností je hra na hudební nástroje a jejich využití při hudební reprodukci i produkci.

-Obsahem Hudebně pohybových činností je ztvárňování hudby a reagování na ni pomocí pohybu, tance a gest.

-Obsahem Poslechových činností je aktivní vnímání (percepce) znějící hudby, při níž žák poznává hudbu ve všech jejích žánrových, stylových i funkčních podobách, učí se hudbu analyzovat a „interpretovat“.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vyučovací předmět hudební výchova je povinný vyučovací předmět, který se vyučuje v 1. až 9. ročníku v 1 hodinové týdenní dotaci (celkem 9 hodin). Učební osnovy předmětu umožňují konkretizovat učivo i jeho náročnost na základě učitelovy znalosti úrovně hudebního rozvoje jednotlivých žáků a podmínek ve škole. Volba vhodných didaktických prostředků je zcela závislá na učitelově rozhodnutí.

Výuka Hudební výchovy probíhá ve specializované učebně hudební výchovy (zejména pro žáky 1. stupně), ve vhodných kmenových třídách a jiných vhodných prostorách školy (sál školního klubu apod.). Hudba je osvojována nejen při vyučování, ale i

návštěvou výchovných koncertů, na besedách o hudbě i samostatně v mimoškolních hudebních aktivitách. Žáci se o hudbě a svých zážitcích z ní učí hovořit. Používají při tom pojmy a hudebně naukové poznatky, které jsou vyvozovány ze znějící hudby a aplikovány ve všech hudebních aktivitách. Při hodnocení výsledků práce žáků přihlíží vyučující především k jejich přístupu k celému múzickému komplexu hudebních činností, ke snaze spolupracovat s ostatními, a k úsilí o co nejlepší výsledek. Je možné zohlednit i případnou jednostrannou zaměřenost žáka na určitý typ hudebních činností.

Cíle vyučovacího předmětu

- Umožnit žákům rozvíjení hudebních znalostí, získání vztahu k hudbě a umění.
- Rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých.
- Vést žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci.
- Vytvářet u žáků potřebu projevat pozitivní city v chování, jednání a prožívání životních situací, rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i přírodě.
- Vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, učit je žít společně s ostatními lidmi.
- Pomáhat žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi.

Klíčové kompetence :

Kompetence k učení

- Vést žáky k tomu, aby se naučili rozumět obecně používaným termínům oblasti hudební a aby s nimi dovedli zacházet, vyhledat je a třídit je.
- Ukázat žákům, že přehled v oblasti hudebního umění jim umožní prožitky z tohoto oboru lidské činnosti intenzivněji prožívat.
- Vést žáky na základě jejich dispozic k intonačně čistému a rytmickému jednohlasému zpěvu.
- Žák kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich

Kompetence k řešení problémů

- Předkládat žákům dostatečné množství estetických prožitků a poskytnout dostatek prostoru k tomu, aby si uvědomili, že různí lidé vnímají stejnou věc různě.
- Vést žáky ke kritickému posuzování žánrů a stylů hudby, nacházet jejich shodné, podobné a odlišné znaky
- Využívat získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechat se odradit případným nezdarem a hledat konečné řešení problému.

- Sledovat vlastní pokrok při zdolávání problému

Kompetence komunikativní

- Vést žáky k tomu, aby vnímali i mimojazykové vyjadřování a aby sami tuto komunikaci využívali (reagovat pohybem na hudbu - tempo , rytmus, melodie)
- Ukázat žákům, že vyslechnout názor druhých lidí na společně prožitý estetický prožitek a vhodně na něj reagovat může být přínosem.
- Poskytnout dětem dostatečný prostor k jejich vlastnímu kulturnímu, estetickému projevu v oblasti hudby, dát adekvátní prostor i žákům netalentovaným, umožnit jim alternativní způsoby komunikace v oblasti hudební.
- Porozumět různým typům textů a záznamů, obrazovým materiálům, běžně užívaným gestům, zvukům, reagovat na ně a tvořivě je využívat ke svému rozvoji a aktivnímu zapojení se do společenského dění.
- Využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi.

Kompetence sociální a personální

- Vysvětlit a vybudovat zásady společenského chování na kulturních akcích
- Vést žáky k vzájemnému naslouchání a toleranci, umožnit každému žákovi zažít úspěch
- Podílet se na utváření příjemné atmosféry ve třídě, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými přispívat k upevnování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby o ni požádat.

Kompetence občanské

- Vysvětlit žákům respektovat, chránit a oceňovat naše tradice a kulturní a historické dědictví.
- Budovat v dětech pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost.
- Vést žáky, aby se aktivně zapojovali do kulturního dění školy a obce.

Kompetence pracovní

- Vysvětlit žákům jak správně používat pomůcky na výuku hudební výchovy a jak o ně pečovat.
- Objasnit žákům základní pravidla pro grafický záznam hudby.
- Při samostatné práci jsou žáci vedeni ke koncentraci na pracovní výkon, jeho dokončení a dodržují vymezená pravidla.
- Vedeme žáky k vytváření pozitivního vztahu k hudebním činnostem.
- Pomáháme hudebně nadaným žákům ve volbě vhodného povolání, ve kterém svůj talent mohou uplatnit.

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru Hudební výchova

Očekávané výstupy – 1. období

Žák

- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase
- rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hud. forem
- využívá jednoduché hud. nástroje k doprovodné hře
- reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie
- rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby
- rozpozná v proudu znějící hudby některé hud. nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálněinstrumentální

Očekávané výstupy – 2. období

Žák

- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhlas v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti
- realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not
- využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní
- rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby
- vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace
- rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků, upozorní na metroritmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny
- ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace

Učivo

VOKÁLNÍ ČINNOSTI

- pěvecký a mluvní projev – rozšiřování hlasového rozsahu, hlasová hygiena, hlasová nedostatečnost a některé způsoby její nápravy, mutace, vícehlasý a jednohlasý zpěv, deklamace, techniky vokálního projevu (scat, falzet apod.), jejich individuální využití při zpěvu i při společných vokálně instrumentálních aktivitách
- intonace a vokální improvizace – diatonické postupy v durových a mollových tóninách, improvizace jednoduchých hudebních forem
- hudební rytmus – odhalování vzájemných souvislostí rytmu řeči a hudby, využívání rytmických zákonitostí při vokálním projevu
- orientace v notovém záznamu vokální skladby – notový zápis jako opora při realizaci písně či složitější vokální nebo vokálně instrumentální skladby
- rozvoj hudebního sluchu a hudební představivosti – reprodukce tónů, převádění melodií z nezpěvné do zpěvné polohy, zachycování rytmu popřípadě i melodie zpívané (hrané) písně pomocí grafického (notového) záznamu
- reflexe vokálního projevu – vlastní vokální projev a vokální projev ostatních, hledání možností nápravy hlasové nedostatečnosti (transpozice melodie, využití jiné hudební činnosti)

INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI

- hra na hudební nástroje – nástrojová reprodukce melodií (motivků, témat, písní, jednoduchých skladeb), hra a tvorba doprovodů s využitím nástrojů Orffova instrumentáře, keyboardů a počítače, nástrojová improvizace (jednoduché hudební formy)
- záznam hudby – noty, notační programy (např. Capella, Finale, Sibelius) a další způsoby záznamu hudby
- vyjadřování hudebních i nehudebních představ a myšlenek pomocí hudebního nástroje – představy rytmické, melodické, tempové, dynamické, formální
- tvorba doprovodů pro hudebně dramatické projevy

HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI

- pohybový doprovod znějící hudby – taktování, taneční kroky, vlastní pohybové ztvárnění
- pohybové vyjádření hudby v návaznosti na sémantiku hudebního díla – pantomima, improvizace
- pohybové reakce na změny v proudu znějící hudby – tempové, dynamické, rytmicko-metrické, harmonické
- orientace v prostoru – rozvoj pohybové paměti, reprodukce pohybů prováděných při tanci či pohybových hrách

POSLECHOVÉ ČINNOSTI

- orientace v hudebním prostoru a analýza hudební skladby –postihování hudebně výrazových prostředků, významné sémantické prvky užití ve skladbě (zvukomalba, dušmalba, pohyb melodie, pravidelnost a nepravidelnost hudební formy) a jejich význam pro pochopení hudebního díla
- hudební dílo a její autor – hudební skladba v kontextu s jinými hudebními i nehudebními díly, dobou vzniku, životem autora, vlastními zkušenostmi (inspirace, epigonství, kýč, módnost a modernost, stylová provázanost)
- hudební styly a žánry – chápání jejich funkcí vzhledem k životu jedince i společnosti, kulturním tradicím a zvykům
- interpretace znějící hudby – slovní charakterizování hudebního díla (slohové a stylové zařazení apod.), vytváření vlastní soudů a preferencí

Učební plán předmětu

ročník	1.	2.	3.	4.	5.	celkem hodin
časová dotace	1	1	1	1	1	5
disponibilní hodiny	0	0	0	0	0	0
týdenní hodiny celkem	1	1	1	1	1	5

Vzdělávací oblast: **Umění a kultura**
 Vyučovací předmět: **Hudební výchova**
 Ročník: **1.**

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
<p>Žák</p> <ul style="list-style-type: none"> - osvojí si 10 nových písní, projevuje zájem o zpěv a hudební činnosti – uvolněně, intonačně a rytmicky správně zpívá ve sboru, ve skupině, sólo (dobrovolně), texty písní zná z paměti - nacvičuje hlavový tón, zpívá s oporou bránice - při zpěvu správně otevírá ústa, dovede zazpívat brumendo a na neurčitý vokál, při zpěvu netísí hrudník - dodržuje zásady hlasové hygieny - zopakuje zpívané nebo hrané rytmicko melodické motivy - melodizuje jednoduché texty (jména, říkadla) - zpívá ve skupině s oporou melodického nástroje nebo učitelova zpěvu (později i harmonického doprovodu) - technicky správně používá jednoduché nástroje Orffova instrumentáře - správně zvolí improvizovaný nástroj podle charakteru doprovázené písně nebo tance a použije je rytmicky vhodně - podle svých možností předvede hru na triangl, zvonkohru, a některé tradiční hudební nástroje - zapojí se alespoň do dvou hudebně pohybových her - doprovází zpěv nebo pohyb tleskáním, pleskáním, luskáním, podupy 	<p><u>Vokální činnosti, nácvik písní</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - osvojování nových písní - správné tvoření tónu - správná výslovnost (otevírání úst, brumendo, neurčitý vokál) - uvolňovací cviky - zásady hlasové hygieny - intonační a rytmických schopnosti - sjednocení hlasového rozsahu (c1-a1) - zpěv sboru nebo skupiny s oporou učitelova hlasu nebo melodického nástroje - harmonický doprovod k dobře zvládnutému zpěvu <p>Instrumentální činnost</p> <ul style="list-style-type: none"> - jednoduché nástroje Orffova instrumentáře - improvizované hudební nástroje k doprovodu zpěvu nebo pohybu - melodický doprovod (ostinato, prodleva) <p>Hudebně pohybové činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - hudebně pohybové hry - prvky hry na tělo do rytmu nebo jako doprovod 	<p>OSV</p> <ul style="list-style-type: none"> - osobnostní rozvoj - kreativita. <p>OSV</p> <ul style="list-style-type: none"> - kreativita <p>OSV</p> <ul style="list-style-type: none"> - sebezpoznání a sebezpojetí - komunikace <p>OSV</p> <ul style="list-style-type: none"> - poznávání - psychohygieny 	<ul style="list-style-type: none"> - Orffův instrumentář - improvizované nástroje - obrázky hud. nástrojů (video, magnetofon, nahrávky)

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pochoduje na počítání, se zpěvem a podle hudby - rozlišuje hudbu mírnou a ráznou - individuálně nebo ve skupině předvede různé druhy chůze s hudebním doprovodem - používá ve správných souvislostech pojmy rychle a pomalu, potichu a nahlas, vysoké a hluboké tóny, stoupavá a klesavá melodie - předvede pokus o „balet“ a „tanec“ na populární hudbu <ul style="list-style-type: none"> - dovede v klidu vyslechnout krátkou ukázkou symfonické hudby, kytary; v koncertním i folkovém provedení - rozlišuje hlasy a zvuky kolem sebe, zvuk a tón, mluvu a zpěv, hlas mužský, ženský, dětský, zpěv sólisty a sboru, píseň a nástrojovou skladbu - podle zvuku a tvaru pozná nejznámější hudební nástroje 	<ul style="list-style-type: none"> - pochod, pochod se zpěvem - ukolébavka - různé druhy chůze s hudebním doprovodem - pohybové reakce na hudbu - improvizovaný pohyb na poslouchanou hudbu <p>Poslechové činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - poslech hudebních skladeb různých žánrů - výchova k toleranci různých žánrů - fanfáry, ukolébavky, hymna ČR - rozlišování tónů, zvuků, zpěvních hlasů, vokální a nástrojové hudby - nejznámější hudební nástroje 	<p>OSV</p> <ul style="list-style-type: none"> – osobnostní rozvoj – kreativita. <p>OSV</p> <ul style="list-style-type: none"> -sebepoznání a sebepojetí -komunikace – poznávání , psychohygienu 	<ul style="list-style-type: none"> - obrázky hud. nástrojů (video, magnetofon, nahrávky)

Vzdělávací oblast: **Umění a kultura**
 Vyučovací předmět: **Hudební výchova**
 Ročník: **2.**

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zazpívá z paměti alespoň 5 písní, pokusí se zazpívat kánon - dle individuálních možností čistě a rytmicky správně zpívá s doprovodem i bez doprovodu (měkké nasazení, vyrovnávání vokálů, hlavový tón, opora bránice) - při zpěvu správně dýchá - vysvětlí význam rozezpívání (prakticky uplatňuje) - zazpívá vzestupnou a sestupnou řadu - melodizuje texty, aplikuje hudební dialog, při zpěvu reaguje na předeheru, mezihru, dohru - reaguje na dirigenta (dynamika, tempo) - při zpěvu sleduje obrys melodie v notovém záznamu - vytleská rytmus textů se čtvrtovými a osminovými hodnotami - vhodně použije dětský instrumentář a improvizované nástroje jako vlastní doprovod k rytmizaci textu, sborové recitaci, vlastnímu zpěvu - aktivně se zapojí do 3 hudebně pohybových her - ovládá prvky hry na tělo a doprovází tímto způsobem zpěv svůj nebo spolužáků - dokáže pohybem vyjádřit výraz a náladu hudby - zvládá jednoduchý taneční pohyb ve dvojici - zatančí mazurku 	<p>Vokální činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - osvojování nových písní, kánon - zpěv sólo, skupiny, sboru; správná artikulace, vyrovnávání vokálů, měkké nasazení, hlavový tón, opora bránice - pěvecké dýchání, hlasová hygiena - sjednocování hlasového rozsahu c1 – h1 - funkce rozezpívání, praktické provádění - ozvěna, vzestupná a sestupná řada na různé texty, trojzvuk - hudební dialog, doplňování dvoutakt. motivu na čtyřtaktovou frázi, melodizace textu - dynamika, tempo, reakce na dirigenta - stoupání a klesání melodie <p>Instrumentální činnost</p> <ul style="list-style-type: none"> - rytmická cvičení, rytmizace textů - práce s dětským instrumentářem a improvizovanými nástroji - melodický doprovod (ostinato, prodleva, dud. kvinta, T a D) <p>Hudebně pohybové činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - práce nejméně se 3 hud. poh. hrami - hra na tělo, vzestupná a sestupná řada - pohybové vyjádření hudebního výrazu a nálady (tempo, dynamika) - prvky tanečního pohybu držení ve dvojici, chůze ve 3/4 taktu - mazurka 	<p>OSV</p> <ul style="list-style-type: none"> - sebepoznání a sebepojetí OSV - kreativita. OSV - komunikace OSV - seberegulace a sebeorganizace OSV - kreativita. 	<p>Orffův instrumentář</p> <ul style="list-style-type: none"> - improvizované nástroje

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
<p>Žák</p> <ul style="list-style-type: none"> - dokáže v klidu vyslechnout krátké hudební ukázky různých žánrů - zdůvodní nutnost tolerance v hudbě i jiných oblastech života - vyslechne hru na trubku, klarinet, pozoun, kontrabas, baskytaru, velký a malý buben, při poslechu rozliší tyto hudební nástroje - vysvětlí rozdíl ve stavbě hudebních nástrojů 	<p>Poslechové činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - práce s nejméně 4 poslechovými skladbami - lidová píseň a píseň vytvořená skladatelem; písně pro děti, populární písně pro děti - poslech dětského sboru s doprovodem - ukázka práce dirigenta - tolerance k různým hudebním žánrům - dalšími hudební nástroje, jejich pozorování a poslech (trubka, klarinet, pozoun, kontrabas, baskytara, velký a malý buben) 	<p>OSV</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozvoj schopnosti poznávání 	<ul style="list-style-type: none"> - obrázky hud. nástrojů (video, magnetofon, nahrávky)

Vzdělávací oblast: **Umění a kultura**
 Vyučovací předmět: **Hudební výchova**
 Ročník: 3.

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
<p>Žák</p> <ul style="list-style-type: none"> - zazpívá nejméně 5 písní z paměti, rozlišuje tónorod - předvede správné rozezpívání (jako rozcvičku a ke zvyšování hlasového rozsahu) a dodrží pravidla hlasové hygieny - aplikuje další prvky pěvecké techniky (nádechy, frázování, měkké nasazení) - při zpěvu sleduje obrys melodie v notovém záznamu - zapojí se do vokální hry s doplňováním a obměňováním čtyřtaktové fráze - zazpívá ve skupině kánon - reaguje na gesta dirigenta - orientuje se ve složitější rytmizaci a melodizaci textů - zapojí se do instrumentální hry s doplňováním a obměňováním čtyřtaktové fráze - rytmicky doprovází zpěv svůj nebo svých spolužáků - doplňuje zpěv spolužáků dvoutaktovou mezihrou - dovede se zapojit do 3 hudebně pohybových her - pohybově vyjádří charakter melodie, tempo, dynamiku a citový prožitek hudby - zkouší tančit polku, sousedskou, menuet polonézu, tvoří pohybové kreace na rock - taktuje 2/4 a 3/4 takt, umí vyjádřit lehké a těžké doby 	<p>Vokální činnosti, nácvik písní</p> <ul style="list-style-type: none"> - práce s písněmi v dur i v moll - rozezpívání, hlasová hygiena - další pěvecké techniky (nádechy, frázování, měkké nasazení, pauza) - melodie postupující v krocích a skocích, melodie lomená - motiv, předvětí, závětí - průprava k dvojhlasu, kánon - změny tempa a dynamiky - rytmizace a melodizace v 2/4, 3/4, a 4/4 taktu <p>Instrumentální činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - instrumentální hra s doplňováním a obměňováním čtyřtaktové fráze - rytmické doprovody ve 2/4 a 3/4 taktu s využitím hodnot půlových, čtvrtových i osminových - hra dvoutaktových meziher <p>Hudebně pohybové činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - práce s nejméně 3 hud. poh. hrami - taneční kroky; třídobá chůze v kruhu, dvoudobá chůze v průpletu, přísuvný krok - tance starší i moderní (tanec vedvojicích) - taktování, vyjádření lehkých a těžkých dob 	<p>OSV</p> <ul style="list-style-type: none"> - sebepoznání a sebepojetí OSV - kreativita. OSV - komunikace OSV - seberegulace a sebeorganizace OSV - kreativita. 	<p>Orffův instrumentář - improvizované nástroje</p>

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
<p>Žák</p> <ul style="list-style-type: none"> - v klidu sleduje kratší symfonické nebo nástrojové skladby - rozliší hru na violoncello, akordeon, lesní roh, tubu, cembalo, syntetizátor, činely - rozliší hudbu podle její společenské funkce - napíše, čte, vyhledá a označí pomlku (celou, půlovou, čtvrtřovou, osminovou) - správně do osnovy napíše houslový klíč - rozezná a pojmenuje noty c1-a1 	<p>Poslechové činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - Práce s nejméně 4 poslechovými skladbami (drobné skladby B. Smetany a A. Dvořáka) - Epizody ze života skladatelů poslouchané hudby - Hudební nástroje: violoncello, akordeon, lesní roh, tuba, cembalo, syntetizátor, činely (podoba, zvuk) - Hudba k zábavě, slavnostní hudba, hudba k tanci (dříve a dnes) 	<p>OSV</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozvoj schopnosti poznávání 	

Vzdělávací oblast: **Umění a kultura**
 Vyučovací předmět: **Hudební výchova**
 Ročník: **4.**

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
<p>Žák</p> <ul style="list-style-type: none"> - zazpívá ve sboru alespoň 10 nových písní, alespoň 5 písní zná z paměti a zazpívá je ve skupině nebo sólo - ve sboru z paměti zazpívá hymnu ČR, uvede základní údaje o její historii - zazpívá staccato, legato, naváže tóny; přetransponuje slyšené hluboké nebo vysoké tóny do zpěvní polohy - zapojí se do hudební hry s tónovou řadou - dle individuálních dispozic intonuje půltóny - rozpozná předvětí a závětí, vytvoří je - zazpívá durovou stupnici na vokály (nebo C dur na jména not) - provede melodizaci a rytmicizaci textů, obmění hudební modely - předvede správnou orientaci v notovém záznamu a jeho sledování při zpěvu - technicky správně a rytmicky vhodně použije jednoduché nástroje Orffova instrumentáře - zapojí se nejméně do 4 hudebně pohybových her nebo tanců - improvizuje při tanci - pohybem vyjádří výraz a náladu hudby - izolovaně i při tanci předvede krok poskočný, cvalový a krok se zhoupnutím ve 3/4 taktu - správně taktuje k hudební produkci na 2 a 3 doby 	<p>Vokální činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - práce s minimálně 10 písněmi v dur i v moll (lidové, umělé, starší i moderní, oblast populární hudby) - hymna ČR, zpěv a základní údaje z historie - sjednocování rozsahu c1 – d2, transpozice do zpěvní polohy - prvky pěvecké techniky (staccato, legato, vázání) - prodlužování výdechu - osminová řada dur - šestitónová řada moll - půltóny a celé tóny - melodizace a rytmicizace textů, obměňování modelů - orientace v notovém záznamu <p>Instrumentální činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - hra na jednoduché Orffovy nástroje - přehrání melodie jednoduchých lidových písní - doprovod T a D - čtyřtaktová předehra, mezihra, dohra <p>Hudebně pohybové činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - práce s nejméně 4 hud. poh. hrami nebo tanci (např.: pilky, , sousedská, polka, menuet, mazurka, prvky populární taneční hudby) - taneční kroky (poskočný, cvalový, kroky se zhoupnutím) - taneční improvizace, hra na tělo - taktování na 2 a 3 doby 	<p>OSV - sebepoznání a sebepojetí</p> <p>OSV - kreativita.</p> <p>OSV - komunikace</p> <p>OSV - seberegulace a sebeorganizace</p> <p>OSV - kreativita.</p>	

Vzdělávací oblast: **Umění a kultura**
 Vyučovací předmět: **Hudební výchova**
 Ročník: **5.**

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
<p>Žák</p> <ul style="list-style-type: none"> - zazpívá ve sboru alespoň 10 nových písní, alespoň 5 písní zná z paměti. Zazpívá také ve skupině nebo sólo - ve sboru z paměti zazpívá hymnu ČR, uvede základní údaje o jejím vzniku, správně se chová při hymně - uvědoměle použije vokální dovednosti získané v nižších ročnících (samostatně, s připomínkou učitele) - pokusí se o dvojhlas, trojhlas a polyfonní zpěv - zazpívá stupnici a kvintakord dur a moll <ul style="list-style-type: none"> - technicky správně a rytmicky vhodně použije jednoduché nástroje Orffova instrumentáře podle notového (nebo grafického) záznamu - taktuje na 4 doby 	<p>Vokální činnosti, nácvik písní</p> <ul style="list-style-type: none"> - práce s minimálně 10 písněmi v dur i v moll (lidové, umělé, starší i moderní, oblast populární hudby) - hymna ČR, zpěv a základní údaje z historie, chování při hymně - další pěvecké techniky (scat, falset apod.) - upevňování vokálních dovedností získaných v nižších ročnících - střídavý dech - sjednocování hlasového rozsahu h – d² - počátky dvojhlasu, příprava trojhlasu, trojhlasý kánon, pokus o polyfonní zpěv - synkopa, triola - stupnice a kvintakord dur a moll - rytmická cvičení <p>Instrumentální činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - doprovod pomocí Orffových nástrojů - upevňování získaných dovedností z nižších ročníků - hra doprovodů podle notového záznamu, improvizace doprovodu T a D, S <p>Hudebně pohybové činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - práce s nejméně 4 hudebně poh. hrami nebo tanci - kultivované pohyby odvozené z rytmické složky populární hudby, regionální lidový tanec, „jazzový“ společenský tanec (charleston, twist, jive), mateník, polka, valčík, mazurka 	<p>OSV</p> <ul style="list-style-type: none"> - sebepoznání a sebepojetí <p>OSV</p> <ul style="list-style-type: none"> - kreativita. <p>OSV</p> <ul style="list-style-type: none"> - komunikace <p>OSV</p> <ul style="list-style-type: none"> - seberegulace a sebeorganizace <p>OSV</p> <ul style="list-style-type: none"> - kreativita. 	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
<p>Žák</p> <ul style="list-style-type: none"> - v klidu, ale aktivně vyslechne krátké symfonické, komorní nebo nástrojové koncertní skladby - poslechem i pohledem rozpozná harfu, varhany i další hudební nástroje (z nižších ročníků) - je tolerantní i k hudebním žánrům, které nepreferuje - vysvětlí skladatelský význam uvedených skladatelů (hudebních skupin) - vysvětlí princip variace a dříve probíraných forem <ul style="list-style-type: none"> - čte a píše noty v rozsahu c1 – g2 (i noty s posuvkami) v houslovém klíči - vysvětlí značky, zkratky a cizí slova běžně používané v notových zápisech z 1. – 5. ročníku, reaguje na ně při hudební produkci - použije notové písmo v žádoucích tvarech - realizuje jednoduché rytmické cvičení nebo část notového zápisu (nebo alespoň předvede rytmus říkadla nebo jednoduchého textu) - zachytí rytmus a melodii notovým záznamem 	<p>Poslechové činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - práce s nejméně 8 poslechovými skladbami v dur i v moll - rozlišování hudby polyfonní a homofonní (vokální i instrumentální) - další hudební nástroje (harfa, varhany) - lidové kapely, rocková kapela, symfonický a velký jazzový orchestr - hudba v chrámu, na zámku, v koncertní síni a k tanci (dříve a dnes) - poslech: lidové kapely, menuet, swingová hudba 30. let, rocková hudba 60. let - významní skladatelé (hudební skupiny) a jejich tvorba (poslech, epizody ze života) – J. S. Bach, Mozart, Janáček, Novák, Beethoven (příp. další –Trojan, Hurník, Eben, Beatles, Presley, Ježek, V +W, Šlitr a Suchý, Olympic apod.) <p>Seznámení s pojmy z hudební nauky</p> <ul style="list-style-type: none"> - Seznámení s oktávami pod i nad dosud používaným rozsahem - Seznámení se synkopou, triolou, stupnicemi dur i moll s jedním # a s jedním b a jejich kvintakordy - Ukázka posuvek v předznamenání - Akord - Interval obecně, jména intervalů - Notové písmo: basový klíč, nota šestnáctinová - Rytmická cvičení - Vlastní notový záznam 	<p>OSV</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozvoj schopnosti poznávání <p>OSV</p> <ul style="list-style-type: none"> - sebepoznání a sebepojetí 	<ul style="list-style-type: none"> - obrázky hud. nástrojů (video, magnetofon, nahrávky)

